

Πράσινοι και ελεύθεροι χώροι στην πόλη

Αστικό πράσινο

Πράσινοι & Ελεύθεροι Χώροι

Σε κάθε πόλη υπάρχουν πράσινοι και ελεύθεροι χώροι. Αυτοί οι χώροι είναι:

Πράσινοι χώροι

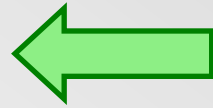
- Μητροπολιτικά πάρκα
- Μικρότερα περιφερειακά πάρκα
- Άλση & Περιαστικά δάση
- Χώροι πρασίνου στις πλατείες
- Κήποι σπιτιών πολυκατοικιών
- Δέντρα κατά μήκος των πεζοδρομίων
- Δέντρα και χώροι πρασίνου στις νησίδες των δρόμων
- Πράσινο στους χώρους των πανεπιστημίων

Ελεύθεροι χώροι

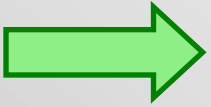
- Εκτάσεις χωρίς κτίρια
- Δρόμοι, Πεζόδρομοι, Ποδηλατόδρομοι
- Πλατείες
- Παιδικές χαρές
- Παραλίες όταν οι πόλεις είναι παραθαλάσσιες
- Ρέματα ή ποτάμια μέσα στις πόλεις
- Ανοικτοί αρχαιολογικοί χώροι
- Ανοιχτές και χωρίς κτίρια αθλητικές εγκαταστάσεις

Δέντρα στους
πεζοδρόμους

Κατοικίες με
κήπους

Europe's Grass-Lined Green Railways = Good Urban Design

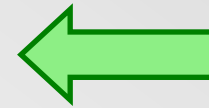

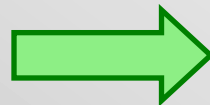
Ολοκληρωμένος
σχεδιασμός πόλης

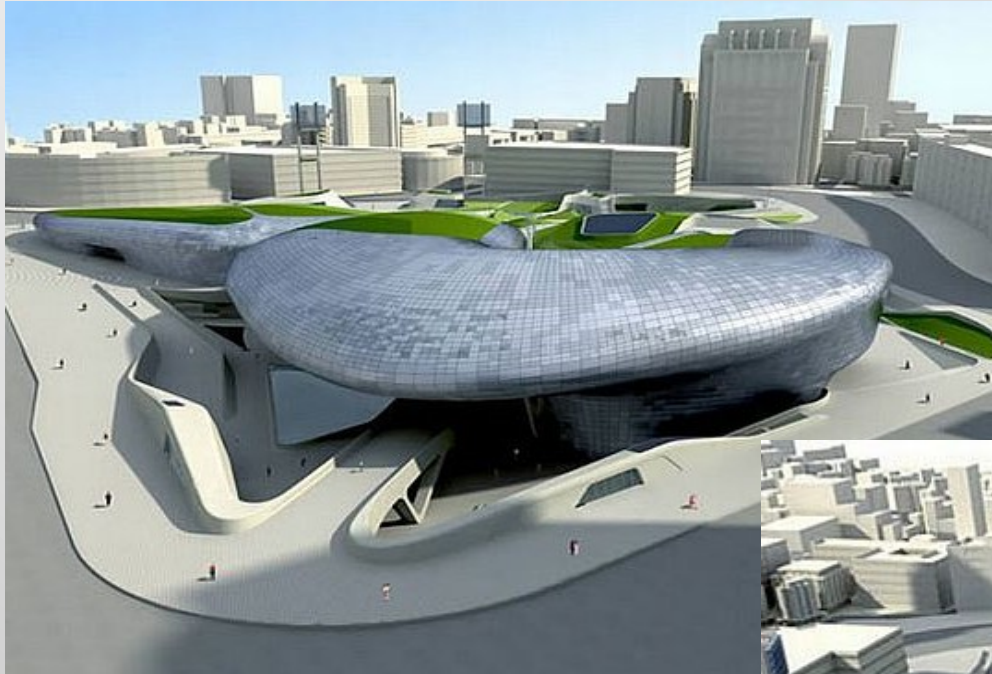

Συνδυασμός:
ουρανοξύστες - πράσινο

Πάρκο

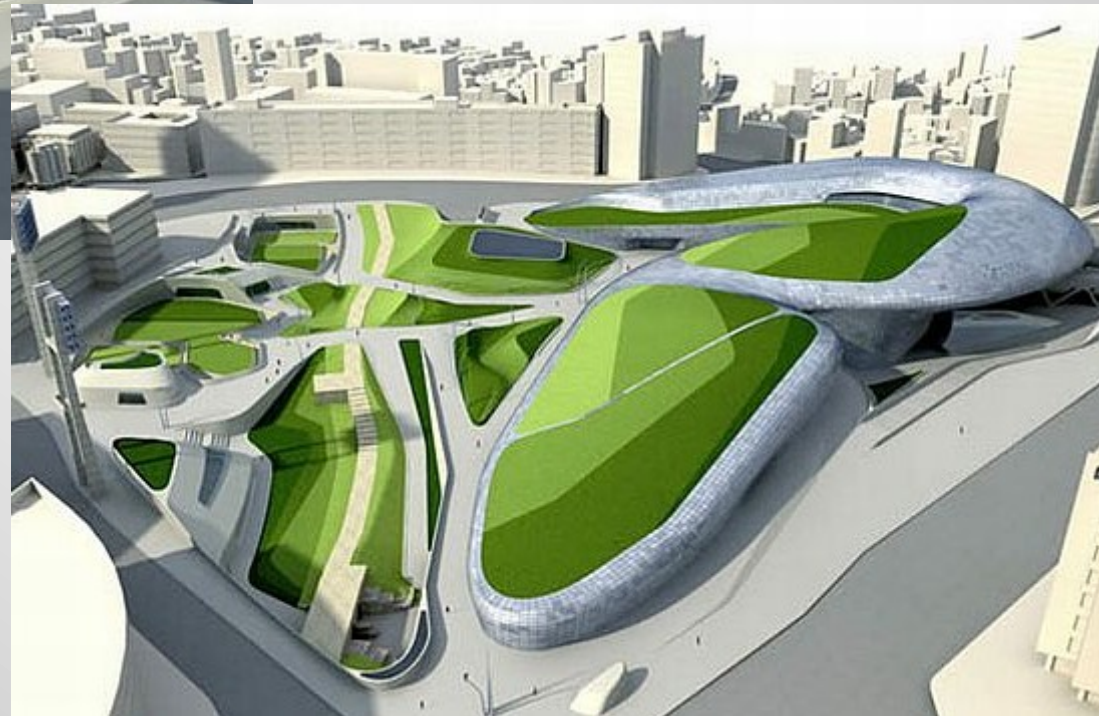

Eco Architecture

*Dongdaemun Design Plaza
& Park located in Seoul*

*designed by
Zaha Hadid*

Ποιο είναι το μεγαλύτερο
και διασημότερο
πάρκο στον κόσμο

Central park
New York

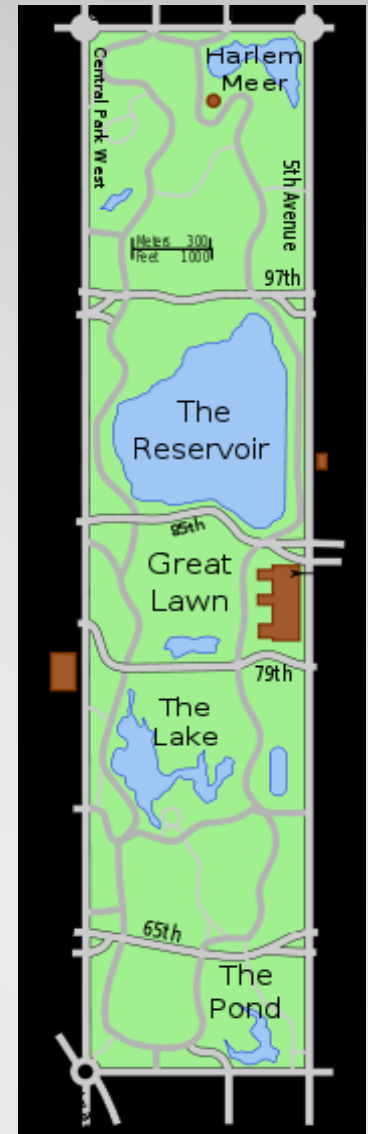
Central park
New York

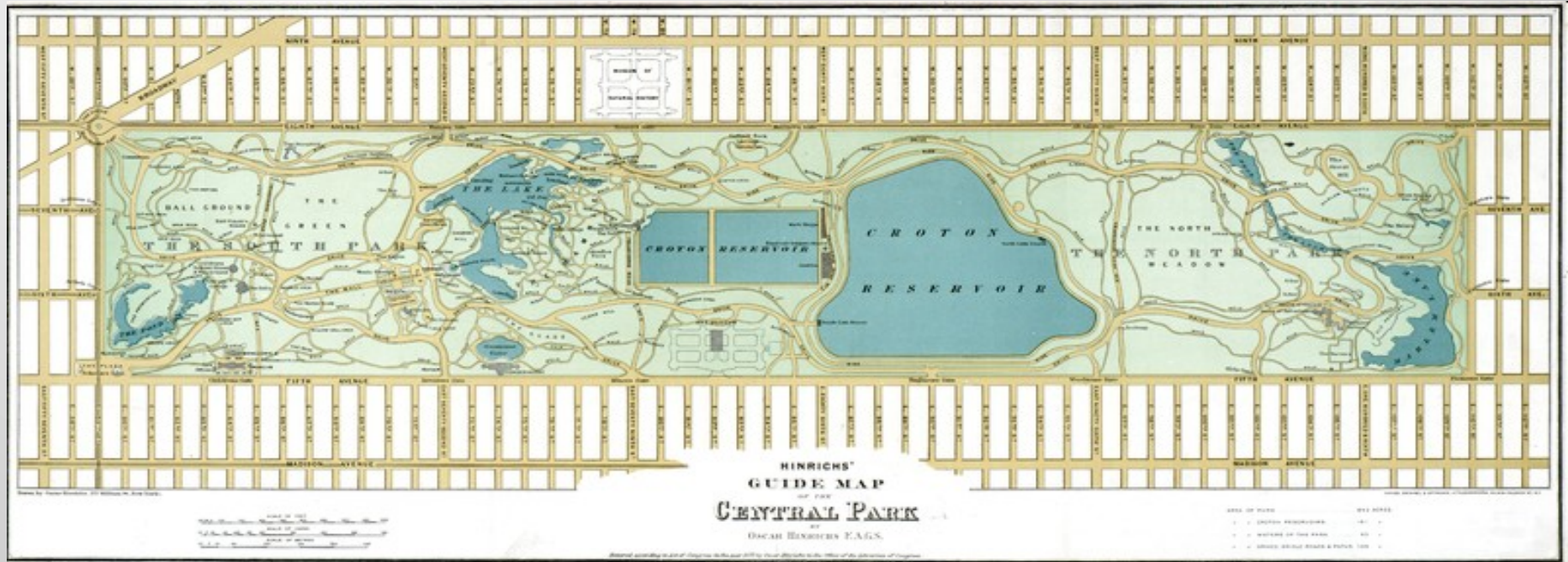
Ιστορικό

Στις εκλογές του 1851 ο υποψήφιος δήμαρχος Αμβρόσιος Κίρκλαντ που είχε εξαγγείλει δημιουργία νέου πάρκου κέρδισε τις εκλογές και αμέσως έδωσε εντολή για εύρεση χώρου και ανάπτυξη ενός προτύπου πάρκου. Μετά από πολλές προτάσεις επιλέχθηκε μία χέρσα ζώνη στο μέσο και κατά μήκος του νησιού Μανχάταν όπου είναι και η σημερινή θέση. Η δημιουργία του πάρκου αυτού ξεκίνησε το 1857 υπό την επίβλεψη στρατιωτικού μηχανικού και ολοκληρώθηκε το 1876. (Έκταση περίπου 3,5 km²)

Αποτελεί υπόδειγμα δομής και λειτουργίας

Αν και στα περισσότερα σημεία το πάρκο φαίνεται φυσικό, πρόκειται για διαμορφωμένο χώρο. Περιέχει τεχνητές λίμνες, εκτεταμένα μονοπάτια πεζοπορίας, δυο πίστες για πατινάζ, ένα ζωολογικό κήπο, ένα καταφύγιο άγριας ζωής, ένα ανοιχτό θεατρικό χώρο, μεγάλες περιοχές με γρασίδι καθώς και παιδικές χαρές.

Χάρτης του Central Park το 1875

Πράσινοι & Ελεύθεροι Χώροι

Όλοι αυτοί οι χώροι είναι ανοιχτοί, κατά κανόνα δημόσιοι και σ' αυτούς έχουν πρόσβαση όλοι οι πολίτες

Η σημασία του αστικού πράσινου και των ελεύθερων χώρων στην πόλη είναι εξαιρετικά μεγάλη για την ποιότητα ζωής των κατοίκων, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις πόλεων με υψηλές πυκνότητες δόμησης, καθώς από την ύπαρξη τους προκύπτουν πολλά οικολογικά και κοινωνικά οφέλη:

- 1 **Βελτιώνουν σημαντικά την ποιότητα του αέρα:** τα δέντρα, οι θάμνοι και γενικά τα φυτά παράγουν οξυγόνο και φιλτράρουν τους αέριους ρύπους όπως το μονοξείδιο του άνθρακα, το διοξείδιο του θείου και το διοξείδιο του αζώτου
- 2 **Συμβάλλουν στη μείωση της θερμοκρασίας:** γεγονός σημαντικό για τις μεσογειακές πόλεις ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς

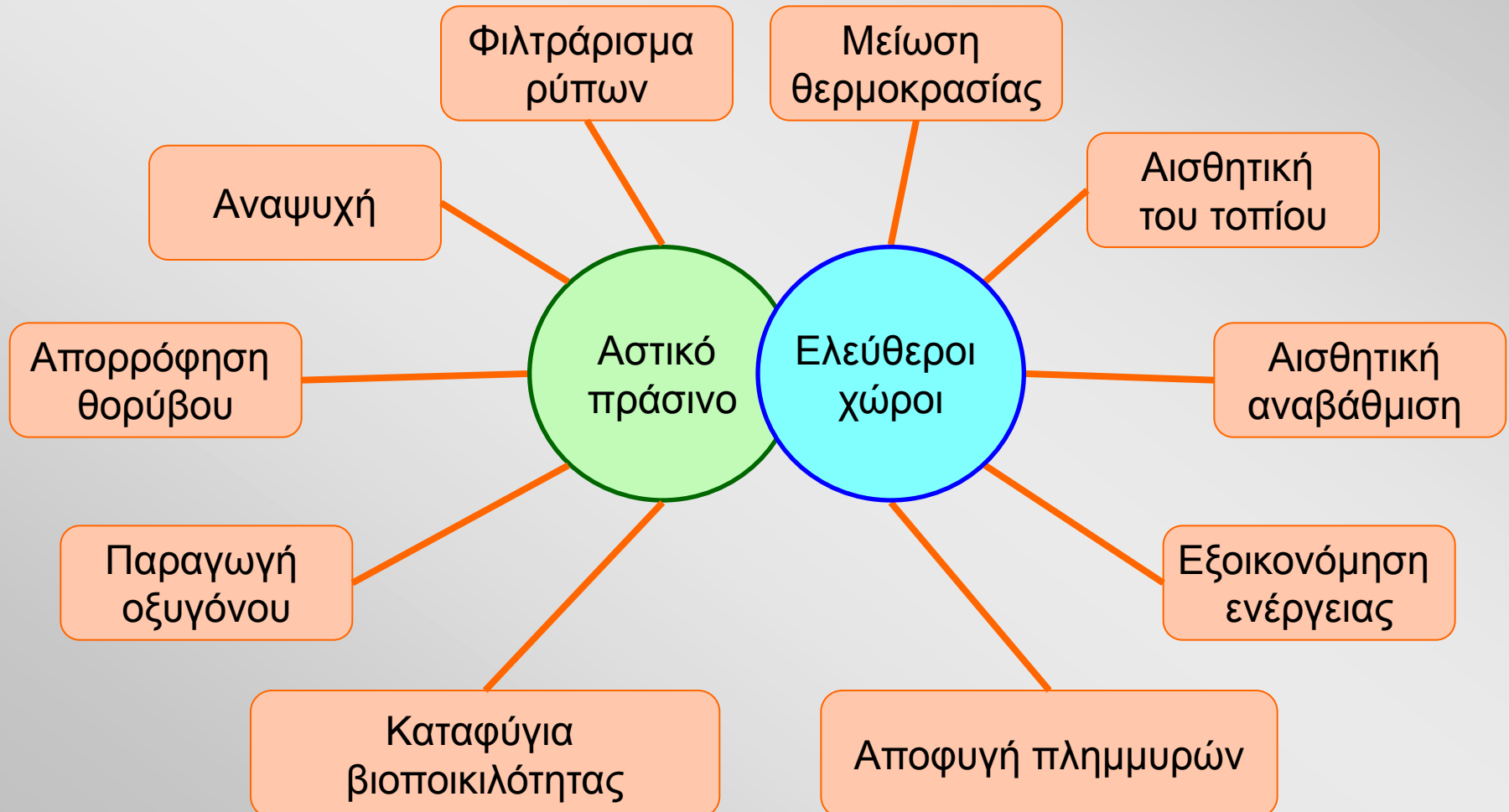
- 3 **Απορροφούν τους θορύβους της πόλης:** είναι τα καλύτερα φυσικά ηχοπετάσματα
- 4 **Καταφύγια βιοποικιλότητας:** στα αστικά κέντρα
- 5 **Μειώνουν τον κίνδυνο των πλημμυρών:** καθώς απορροφούν το νερό της βροχής, εμπλουτίζοντας ταυτόχρονα τους υπόγειους υδροφορείς
- 6 **Καταφύγια αναψυχής, χαλάρωσης ή άθλησης και κοινωνικής συναναστροφής:** για τους κατοίκους των αστικών κέντρων
- 7 **Αναβαθμίζουν την έννοια της γειτονιάς και τις κοινωνικές σχέσεις:** στις πόλεις

8 Χώροι συγκέντρωσης των κατοίκων σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης: όπως σεισμούς και φωτιές

9 Αισθητική αναβάθμιση του τοπίου: στις γειτονιές, στις πλατείες, στα πάρκα κλπ

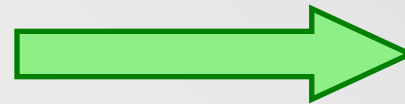

**Συνοπτικά η σημαντικότητα των χώρων
πρασίνου και ελεύθερων χώρων**

Επίσης, δεν είναι αμελητέα τα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από την αύξηση του πρασίνου με σημαντικότερο όλων την εξοικονόμηση ενέργειας

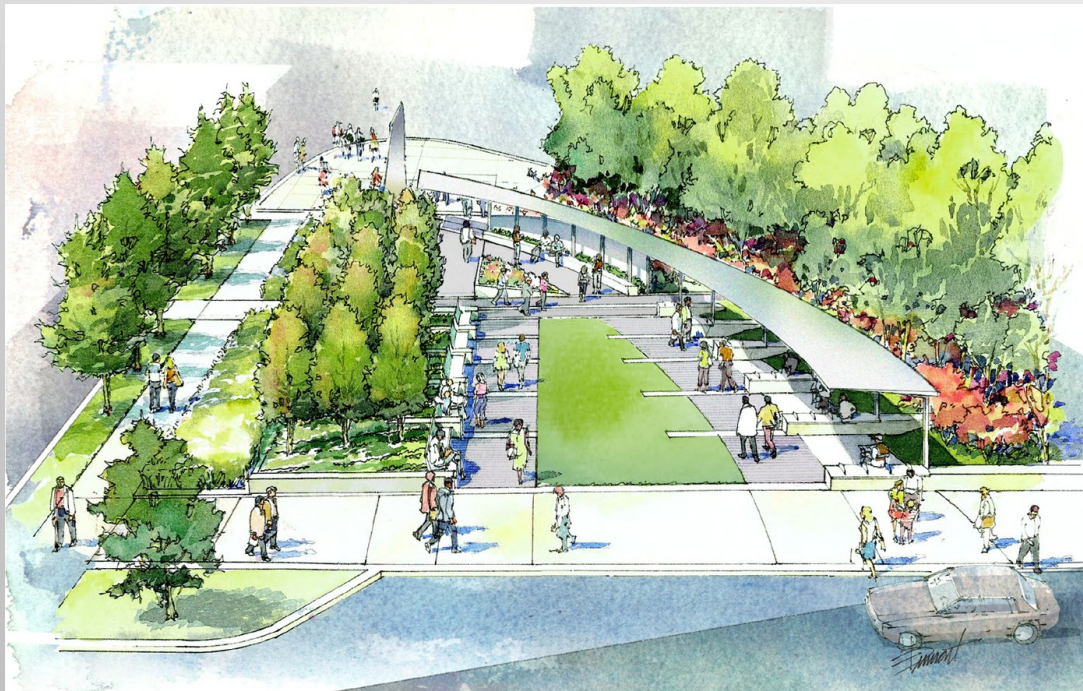
Αναβάθμιση του
πρασίνου

Αναβάθμιση αστικού
περιβάλλοντος

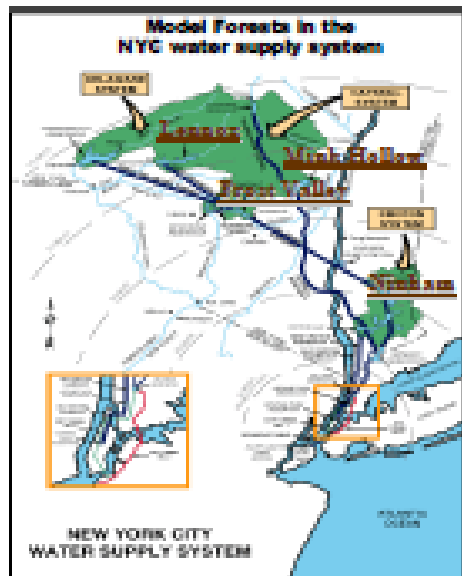

Βελτίωση της ελκυστικότητας
και της επισκεψιμότητας
μίας περιοχής

New York City Watershed Water Quality/Model Forest Project

I. Model Forests

New York City's (NYC) Water Supply

- The NYC water supply system is the largest surface storage watershed in the country
- The Catskill/Delaware watersheds - 1,625 square miles; 45,000 full-time residents; 90 percent of NYC's total water supply
- The older and suburbanized Croton system - 375 square miles; 160,000 residents; 10 percent of NYC's total water supply
- The water supply system provides clean drinking water to 9 million people in the NYC area

Resource Management Strategy

- 75% Of watershed in forestlands
- 75% Of the forestlands are in private ownership – primarily private nonindustrial owners
- Water quality highly dependent on management and use of private lands
- Extension efforts focus on logger training, landowner outreach and forester continuing education

Objectives of the Model Forest Program

1. Monitor the impact of forest management activities over broader spatial and temporal terms;
2. Provide a vehicle to foster long-term collaborative sustainable forestry research among a wide spectrum of research scientists and disciplines;
3. Integrate the research with high quality scientifically-based outreach and continuing education

By integrating research, continuing education and outreach, the Model Forest Program serves as a long-term institutional resource for private landowners, loggers, foresters, youth audiences and the public to become better stewards of the Watershed forests and contribute to a thriving working landscape

Το 1997 ξεκίνησε ένα πρόγραμμα εξαγοράς των ιδιωτικών εκτάσεων που βρισκόταν περιμετρικά της Νέας Υόρκης.

Οι εν λόγω εκτάσεις βρίσκονται εντός των ορίων των λεκανών απορροής που τροφοδοτούν με νερό τους ποταμούς από τους οποίους υδρεύεται η πόλη της Νέας Υόρκης.

Οι εκτάσεις αυτές δασώθηκαν με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας του νερού.

Έτσι με τρόπο φυσικό βελτιώθηκε αισθητά η ποιότητα νερού, καθώς το ριζικό σύστημα του δάσους έπαιξε το ρόλο του φίλτρου, ενώ ταυτόχρονα αυξήθηκε η δασοκάλυψη περιμετρικά της πόλης.

Πάρκα και άλση

Το πάρκο ή άλσος έχει έναν εντελώς διαφορετικό ρόλο από μία πλατεία και έχει σαφή και σημαντική οικολογική αξία

Μεγάλοι κήποι ή τμήματα συρρικνωμένων δασών στο εσωτερικό μίας πόλης ή δίπλα σ' αυτή, με αποκλειστική χρήση τον περίπατο και την ήπια αναψυχή. Έχουν ελάχιστα ή καθόλου κτίρια.

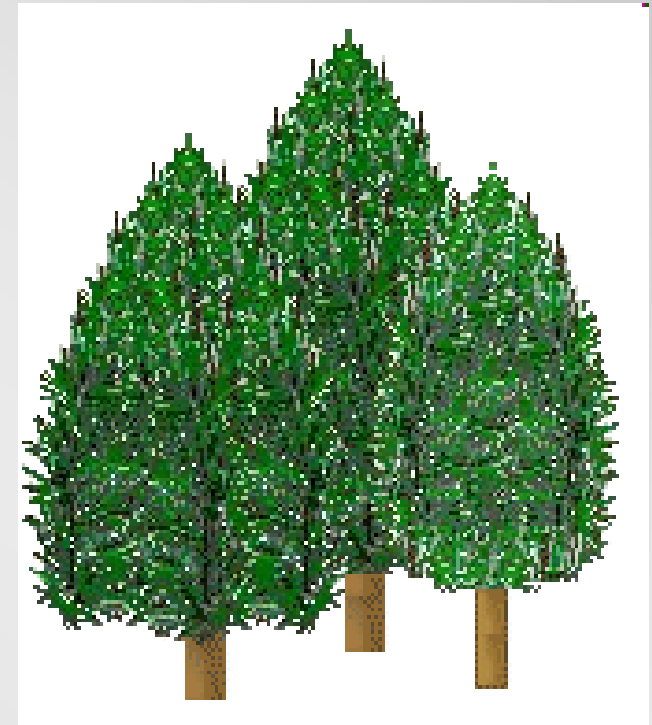
Το πάρκο μπορεί να έχει:

- Μεγάλα δέντρα σε πυκνές διατάξεις
- Ξέφωτα
- Μεγάλες φυσικές επιφάνειες από χώμα ή πετρώδη υλικά
- Υδάτινο στοιχείο όπως λίμνες, ρέματα
- Το πάρκο, εκτός του πρασίνου που είναι το κύριο χαρακτηριστικό του, μπορεί να περιλαμβάνει δραστηριότητες ενεργητικής αναψυχής, όπως μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις, παιδικές χαρές και χώρους παιχνιδιού.

Γενικά ένα πάρκο, ένα άλσος ή ένας κήπος συμβολίζει την εισβολή της φύσης στην καρδιά ενός κατ' εξοχήν τεχνητού περιβάλλοντος, όπως είναι η πόλη

Το κίνημα των πάρκων

Από τις Ηνωμένες Πολιτείες, στα μέσα του 19ου αιώνα, ξεκίνησε ένα ρεύμα που ονομάστηκε το **Κίνημα των Πάρκων**, ως απάντηση στην πληθυσμιακή έκρηξη των πόλεων λόγω μαζικής αστικοποίησης και στην απομάκρυνση του ανθρώπου από τη φύση. Μεγάλοι πράσινοι χώροι, με μορφή που πολλές φορές μοιάζει με δάσος, δημιουργήθηκαν στο εσωτερικό των πόλεων. Εμπνευστής του κινήματος υπήρξε ο Fr.L. Olmsted και το πιο διάσημο δημιούργημά του είναι το Central Park της Νέας Υόρκης, το οποίο κατασκευάστηκε το 1857. Ένα από τα πιο εντυπωσιακά πάρκα-δάση στο εσωτερικό μίας πόλης είναι το δάσος της Βουλόνης, το οποίο βρίσκεται σε μικρή απόσταση από το κέντρο του Παρισιού και έχει έκταση 8.500 στρέμματα.

Η ιδέα απλώθηκε σε όλο τον κόσμο. Η δημιουργία πάρκων συνεχίστηκε στην Ευρώπη και μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Σε πολλές πόλεις διαμορφώθηκαν ή επεκτάθηκαν τεράστιες εκτάσεις με πυκνή δασική βλάστηση, οι οποίες περιέβαλαν τις αστικές περιοχές (π.χ. Βιέννη) και πολλές φορές εισέβαλαν μέχρι το κέντρο τους (Σόφια, Λιουμπλιάνα). Ονομάστηκαν πράσινες ζώνες ή πράσινα δαχτυλίδια και βελτίωσαν πολύ τις συνθήκες διαβίωσης.

Schonbrunn Garden,
Vienna

Αναδασώσεις στην Αθήνα

Το **1899** μία ομάδα εθελοντών με επικεφαλής τον τότε υπουργό οικονομικών **Φωκίωνα Νέγρη**, το μεταλλειολόγο **Ανδρέα Κορδέλλα** και το δασολόγο **Κωνσταντίνο Σάμιο**, δημιούργησαν τη **Φιλοδασική Ένωση Αθηνών**. Ανέλαβαν την πρωτοβουλία αναδασώσεων στην Αθήνα. Το πευκοδάσος του Νοσοκομείου Σωτηρία στην οδό Μεσογείων, τα άλση του Λυκαβηττού, του Αρδηττού και του Παγκρατίου γεννήθηκαν χάρη σε αυτή τη δράση. Ίσως το πιο σπουδαίο έργο τους είναι το αισθητικό δάσος γύρω από τη Μονή Καισαριανής, με έκταση 6.500 στρεμμάτων, που δημιούργησαν μετά το 1945 στον αποψιλωμένο από βλάστηση κατά τον πόλεμο Υμηττό.

Αισθητικό δάσος γύρω
από τη Μονή Καισαριανής

Κήποι

Ο κήπος είναι ένας δενδροφυτεμένος χώρος με μεγάλη ποικιλία βλάστησης

Στην παράδοση των ευρωπαϊκών πόλεων υπάρχουν παλιοί και νέοι βοτανικοί κήποι, όπως οι Kew Gardens στο Λονδίνο και ο νέος βοτανικός κήπος της Βαρκελώνης. Στην Ελλάδα υπάρχουν δύο μεγάλοι βοτανικοί κήποι και οι δύο στην Αθήνα. Ο ένας βρίσκεται στην Ιερά Οδό και ο άλλος στο Χαϊδάρι.

Υπάρχουν επίσης οι παλαιοί ανακτορικοί κήποι που σήμερα πλέον είναι ανοιχτοί στο κοινό και δημόσιοι (κήποι των Βερσαλλιών στο Παρίσι, Εθνικός κήπος στην Αθήνα).

Αποτελούν συνήθως τους πλούσιους και πυκνούς από πλευράς φυτεύσεων πράσινους χώρους μίας πόλης. Όχι σπάνια φιλοξενούν και πλούσια ορνιθοπανίδα. Γενικά, οι κήποι διακρίνονται για την κηποτεχνική και την ιστορική αξία

Κήποι των
Βερσαλλιών

Αστικό πράσινο στο μέλλον

Κατακόρυφοι κήποι

Πράσινες ταράτσες

Σε μεγάλη κλίμακα, οι πράσινες στέγες βελτιώνουν την ποιότητα της ατμόσφαιρας (παράγουν οξυγόνο, φιλτράρουν τη σκόνη), αντιμετωπίζουν το φαινόμενο της Επίδρασης της Αστικής Θερμικής Νησίδας (το φαινόμενο της αύξησης της θερμοκρασίας στο κέντρο της πόλης σε σχέση με τα προάστια)

Το στοιχείο του νερού στην αρχιτεκτονική τοπίου

Ως αρχιτεκτονικό στοιχείο, το νερό αποτελεί ένα **φυσικό όριο**, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατάλληλα στη διαμόρφωση των υπαίθριων χώρων ή του περιβάλλοντος χώρου ενός κτιρίου ή γενικά ενός ελεύθερου χώρου. Κατά συνέπεια, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να **ορίσει πορείες** ή να **αποκλείσει περιοχές**.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, πρέπει να χωροθετείται και να σχεδιάζεται με βάση τις αρχές του **βιοκλιματικού σχεδιασμού**, προκειμένου να συμβάλει και στη βελτίωση του μικροκλίματος. Ένα δεύτερο αισθητικό κριτήριο για την κατάλληλη χρήση του νερού στους υπαίθριους χώρους είναι η **δυνατότητα ανάκλασης της εικόνας ενός κτιρίου μέσα σε μια επιφάνεια νερού**, που λειτουργεί ως καθρέπτης, εντείνοντας την εικόνα του.

Κατά τους θερινούς μήνες, η **ένταξη στοιχείων νερού στους υπαίθριους χώρους** μπορεί να βελτιώσει τις μικροκλιματικές συνθήκες, να ενισχύσει τον φυσικό δροσισμό και να επεκτείνει τα όρια της θερμικής άνεσης. Τα στοιχεία αυτά είναι:

- Ελεύθερες επιφάνειες νερού
- Επιφάνειες νερού με πίδακες (σιντριβάνια)
- Μικροπεκαστήρες σε στοιχεία βλάστησης
- Ελεύθερα συστήματα τεχνητής ομίχλης
- Ψυκτικοί πύργοι
- Κατακόρυφες επιφάνειες νερού
- Πίδακες ενσωματωμένοι σε αστικά δάπεδα

Σιντριβάνι στη Δρέσδη

Οριζόντια επιφάνεια νερού - ΟΑΚΑ

Κατακόρυφη επιφάνεια νερού
(νερότοιχος) από γυαλί

Πίδακες σε επιφάνειες νερού (σιντριβάνια)
Λόφος Αγ. Λουκίας, Σαντιάγκο, Χιλή

Κατακόρυφη επιφάνεια νερού (νερότοιχος)
από μάρμαρο. Πλατεία Συντάγματος, Αθήνα

Πίδακες ενσωματωμένοι σε αστικό δάπεδο
Κεντρική Πλατεία, Βέρνη, Ελβετία

Συνδυασμός υλικών

Νερό

Πράσινο (φοίνικες)

Αρχιτεκτονική
με γήινα υλικά

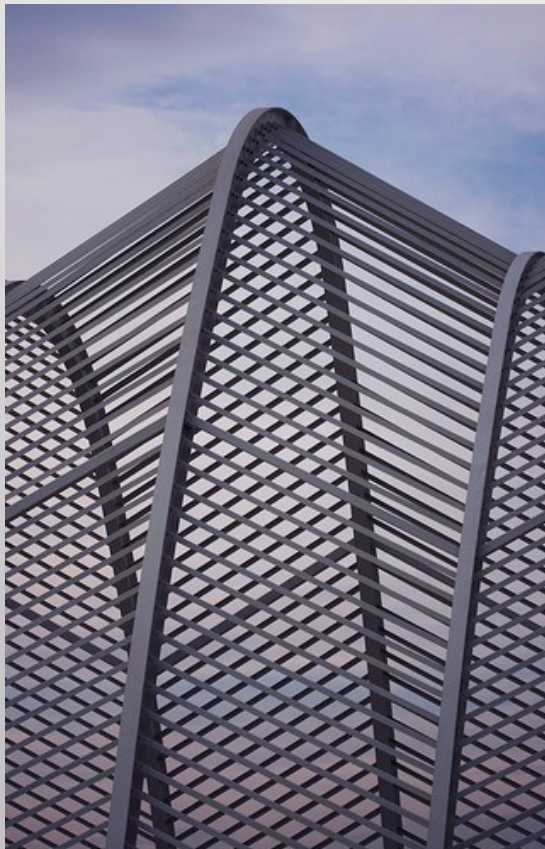
Santiago Calatrava

Η πόλη των επιστημών – Βαλένθια, Ισπανία

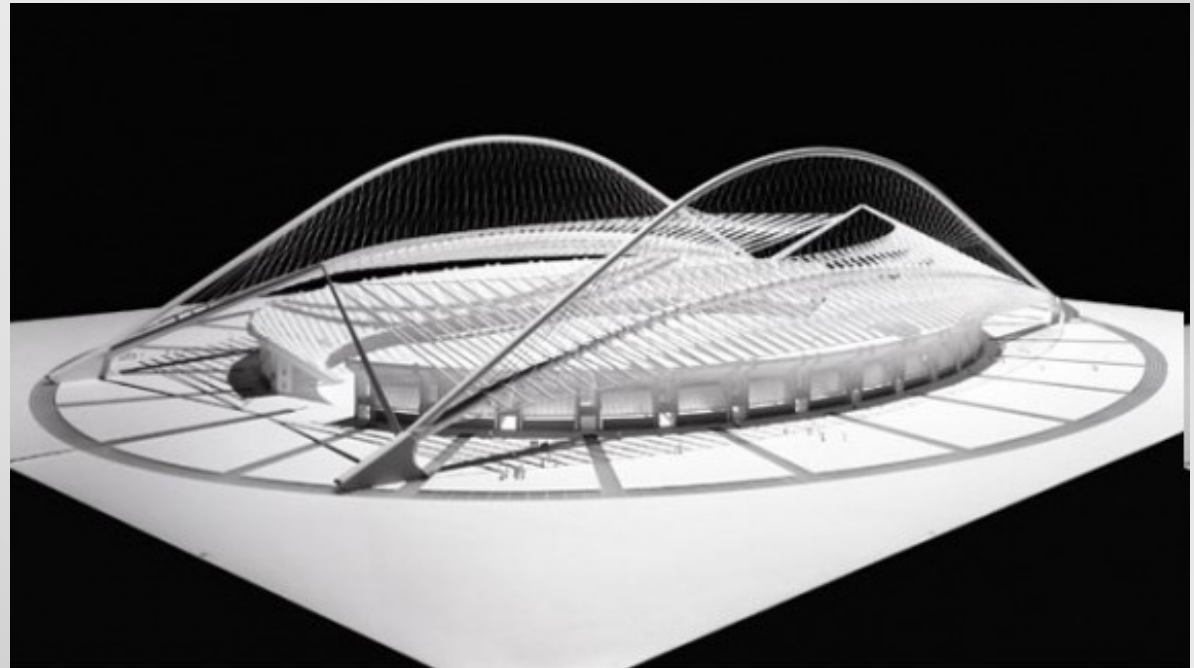

ΟΑΚΑ – ΑΘΗΝΑ - CALATRAVA

URBAN DESIGN IN FUTURE

Σε όλα τα σχέδια κυριαρχούν το πράσινο, το νερό, το γυαλί και το μέταλλο

